

KONTAKTBAN, közösen, közösségben

A „KONTAKTBAN, közösen, közösségben” CERV-FK02-2024-0851 azonosítószámú pályázat az Európai Unió illetve az ÖKOTÁRS Alapítvány és partnerei (az Autonómia Alapítvány, a Kárpátok Alapítvány-Magyarország és a Közösségfejlesztők Egyesülete) támogatásával valósult meg.

Projekt megvalósító: Táliber Közösségfejlesztő Alapítvány

„Az itt kifejtett tartalom nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság vagy a végrehajtó ügynökség (EACEA) álláspontját, kizárólag a szerzők gondolatait és véleményét. A Bizottság és az EACEA semmilyen módon nem felelős ezekért.”

Bevezető

A Táliber Közösségfejlesztő Alapítvány „**KONTAKTBAN, közösen, közösségben**” című pályázata a Közös Értékeink Program támogatásával valósult meg, és olyan komplex szakmai folyamatot fogott össze, amelynek középpontjában a közösségi részvétel erősítése, a fiatalok társadalmi felelősségvállalásának támogatása, valamint a demokratikus értékek gyakorlati megélése állt. A pályázat keretében megvalósuló szakmai programok és az ezekhez kapcsolódó esettanulmányok célja nem csupán a tapasztalatok dokumentálása volt, hanem azok értelmezése, rendszerezése és továbbadható tudássá formálása is.

A [Közös Értékeink Program](#) olyan kezdeményezéseket támogat, amelyek hozzájárulnak az alapvető emberi jogok, a jogállamiság, az aktív állampolgárság és a társadalmi kohézió erősítéséhez. A program kiemelt figyelmet fordít a közösségek megerősítésére, a párbeszéd kultúrájának fejlesztésére, valamint arra, hogy különböző társadalmi csoportok – köztük a fiatalok – képesek legyenek élni jogaikkal, felismerni felelősségüket és aktív szereplőivé válni saját közösségüknek. E célkitűzések szoros összhangban állnak az **Európai Unió Alapjogi Chartájában** megfogalmazott alapelvekkel, különösen az emberi méltóság, az egyenlőség, a szabadság, a szolidaritás és a demokratikus részvétel értékeivel.

A „**KONTAKTBAN, közösen, közösségben**” pályázat szervesen illeszkedik a Közös Értékeink Program célkitűzéseire, hiszen a projekt fókuszában olyan módszerek és beavatkozások álltak, amelyek a részvételi demokrácia gyakorlását, a közösségi tanulást és az együttműködésen alapuló problémamegoldást helyezték előtérbe. A program abból az alapvetésből indult ki, hogy a demokratikus értékek nem kizárólag elméleti tudásként, hanem elsősorban **megélt tapasztalatként** válnak belsővé. Ennek megfelelően a pályázat során megvalósuló tevékenységek mindegyike aktív részvételre, közös gondolkodásra és cselekvésre épült.

A pályázat átfogó célja az volt, hogy erősítse a fiatalok és a velük dolgozó szakemberek kompetenciáit a közösségi részvétel, az érdekérvényesítés, a párbeszéd és a konfliktuskezelés területén, valamint hogy kézzelfogható példákon keresztül mutassa be a részvételi módszerek hazai alkalmazhatóságát. A projekt tartalmilag több, egymásra épülő szakmai programból állt,

amelyek különböző élethelyzetekben és intézményi környezetekben vizsgálták a közösségi bevonás lehetőségeit.

A szakmai megvalósítás részeként az Alapítvány **öt esettanulmány elkészítését** vállalta. Ezek az esettanulmányok nem csupán programleírásként szolgálnak, hanem reflexív módon elemzik a folyamatokat, a résztvevők szerepét, a módszertani tanulságokat és a hosszabb távú hatásokat is. Az esettanulmányok közös jellemzője, hogy a gyakorlatból indulnak ki, ugyanakkor elméleti keretbe ágyazva segítik a tapasztalatok értelmezését.

A **GRÉMIUM program** keretében megvalósuló konzultációk és esetmegbeszélések a szakmai reflexió és a tanuló közösségek jelentőségére hívták fel a figyelmet. A program célja az volt, hogy a közösségi és ifjúsági munkában dolgozó szakemberek strukturált térben oszthassák meg dilemmáikat, tapasztalataikat, és közösen keressenek válaszokat a mindennapi gyakorlat kihívásaira. Az erről készült esettanulmány bemutatja, miként járul hozzá a kollektív tudásépítés a szakmai minőség és a fenntarthatóság erősítéséhez.

Az **AKTIVÁTOR program** két békéscsabai iskolában megvalósuló közösségi költségvetés-tervezési folyamaton keresztül adott lehetőséget a diákoknak arra, hogy közvetlen tapasztalatot szerezzenek a demokratikus döntéshozatalról. A program során a résztvevő fiatalok saját igényeik mentén fogalmaztak meg javaslatokat, vitatták meg azokat, majd közösen döntöttek a rendelkezésre álló források felhasználásáról. Az esettanulmány rávilágít arra, hogy a részvételi költségvetés hogyan válhat az állampolgári nevelés hatékony eszközévé.

A **GENERÁTOR program** ifjúsági hackathon formájában valósult meg, ahol a kreatív problémamegoldás, az együttműködés és az innovatív gondolkodás került a középpontba. A résztvevők közösségi problémákra kerestek megoldásokat intenzív, csapatmunkára épülő folyamatban. Az erről szóló esettanulmány bemutatja, hogyan kapcsolható össze a digitális és közösségi kompetenciafejlesztés a társadalmi felelősségvállalással.

A **DIALÓGUS program** közéleti kortársképzésként a véleményformálás, a kritikai gondolkodás és a párbeszéd kultúrájának fejlesztését célozta. A képzés során a fiatalok olyan eszközöket sajátíthattak el, amelyek segítségével képesek konstruktívan megszólalni közéleti

kérdésekben, valamint facilitálni a különböző nézőpontok közötti párbeszédet. Az esettanulmány hangsúlyozza a kortárs hatás és az informális tanulás szerepét.

A szakmai esettanulmányok jelentősége abban rejlik, hogy **átadható, adaptálható tudást** kínálnak a közösségi és ifjúsági munka területén dolgozó szakemberek számára. Hozzájárulnak a jó gyakorlatok multiplikálásához, támogatják a módszertani megújulást, és erősítik a szakmai párbeszédet. A disszemináció révén ezek a tapasztalatok túlmutatnak az adott projekten, és szélesebb körben is hozzájárulhatnak a demokratikus értékeken alapuló közösségfejlesztés erősítéséhez.

A „KONTAKTBAN, közösen, közösségben” pályázat és az ahhoz kapcsolódó esettanulmányok így nemcsak egy lezárt projekt dokumentumai, hanem egy olyan tanulási folyamat lenyomatai, amely a jövő közösségi és ifjúsági kezdeményezései számára is iránytűként szolgálhat.

A projektről és a Táliber Közösségfejlesztő Alapítványról további információk érhetők el:

<https://taliberalapitvany.hu/>

<https://www.facebook.com/ligetifiter>

<https://www.facebook.com/taliberalapitvany>

<https://www.facebook.com/bekescsabaiifjusag>

<https://www.instagram.com/ligetifjusagiter/>

https://www.instagram.com/bekescsabai_dok/

<https://www.tiktok.com/@bcsvdok>

Békéscsaba, 2025. december

Az AKTIVÁTOR program megvalósítása Békéscsabán

Iskolai közösségi költségvetés a Táliber Közösségfejlesztő Alapítvány KONTAKTBAN, közösen, közösségben című pályázatának keretében

1. Ifjúsági részvétel Békéscsabán – az iskolák szerepe

A fiatalok közéleti és közösségi részvételének erősítése kiemelt jelentőségű feladat az ifjúsági munkában. Számunkra az iskolák nem csupán oktatási intézmények, hanem a demokratikus tanulás és a közösségi tapasztalatszerzés elsődleges színterei is. Az iskolai diákönkormányzatok, egyéb diákkörök, a több iskolával rendelkező nagyobb településeken az iskolai diákönkormányzatokból szerveződő települési szintű érdekképviseleti szervezetek bár felnőtt támogatói háttérrel működnek, nagyban függenek a felnőttek aktivitásától, elköteleződésétől, mégis kiemelt fontosságúak a közösségi részvétel tanulási folyamatában. A Táliber Közösségfejlesztő Alapítvány **KONTAKTBAN, közösen, közösségben** című pályázatának keretében megvalósuló **AKTIVÁTOR program** erre a felismerésre építve valósított meg innovatív közösségfejlesztő beavatkozást Békéscsabán.

Békéscsabán a rendszerváltást követően újjá szerveződő városi ifjúsági munka kiemelt szereplői voltak és azóta is alapjai az iskolai diákönkormányzatok. Az ifjúsági érdekképviselet (beleértve az iskolai diákönkormányzatokat is) ösztönzésének egyik eleme az ifjúsági feladatellátás anyagi támogatása. **Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata önként vállalt feladatként 1991 óta különít el ifjúságpolitikai célú pénzeszközöket a költségvetésben**, 1992-től támogatja a legnagyobb ifjúsági rendezvényt, a Csabai Garabonciás Napokat (aminek hatása az iskolai és városi diák részvételre, elköteleződésre felbecsülhetetlen), 1997 óta ír ki ifjúsági célú pályázatokat, amelyek egyik célja az iskolai, kollégiumi diákönkormányzatok működésének, közösségi programjainak támogatása (ez forrás az oktatási rendszer átalakítása után is megmaradt, hiszen a városban tanuló diákok a városi közösségi élet résztvevői, célcsoportjai). A **Békéscsabai Diákönkormányzat** mentorálását 2023-tól alapítványunk végzi a Liget Ifjúsági Tér egyik szakmai feladatáént. A város legrégebbi ifjúsági közössége története mindig is összefonódott egy meghatározó ifjúsági közösségi színtérrel, így most a városi ifjúsági közösségi tér működésének egyik

alappillére a szervezet mentorálása, ugyanakkor a diákok és kapcsolati hálójuk révén diáktársaik a városi ifjúsági munka résztvevői, alakítói is.

A békéscsabai települési ifjúsági munka központjaként a Liget Ifjúsági Tér, a korosztályi érdekképviseletet ellátó Békéscsabai Diákönkormányzat, valamint az iskolai diákönkormányzatokat segítőik együttműködése elengedhetetlen, megkerülhetetlen és feltételezi is a másik részvételét, aktív közreműködését.

A diákönkormányzat segítőik munkaközössége 2004-ben alakult és 2015-ig működött, az akkori ifjúsági koncepció tervezés közösségi folyamatában még közreműködtek. A Liget Ifjúsági Tér megalakulása, a kapcsolatfelvétel és szorosabb együttműködés az iskolákkal, programjainak közösségi tervezésekor felmerülő igények is jelezték, hogy szükség van a dök-segítőikkel való állandó kapcsolattartásra. Ugyanakkor a dök-segítőikben is felmerült az igény a munkaközösség újraindítására. Végül a szándékok összeértek és 2023 februárjában megalakult a városi szakmai munkaközösség, aminek szakmai és technikai hátterét a Liget Ifjúsági Tér biztosítja.

A dök-segítő munkaközössége egy már évek óta létező, **a közös kommunikációt segítő Facebook csoportot működtet**, aminek tagjai az óvodai, iskolai szociális segítőik és a városi ifjúsági munka legfőbb szereplői (pl. ifjúsági referens, Liget Ifjúsági Tér vezetője, a Garabonciás Napok szervezői, mentálhigiénés szakemberek, iskola pszichológusok, szociális segítőik).

A munkaközösség működésének eredménye:

- a folyamatos, napi szintű információ áramlás egymás között és az ifjúsági munka szereplői között,
- az akadálymentes, közvetlen kommunikáció,
- a városi ifjúsági programok képviselete az iskolákban, hatékony toborzás,
- az iskolák, tanárok, diákok képviselete a városi ifjúsági munkában,
- a hálózati együttműködés révén tudásmegosztás, jó gyakorlatok megismerése, kipróbálása,
- a Békéscsabai Diákönkormányzatot partnerként tudja segíteni érdekképviseleti munkájában,

- egy újabb ifjúságsszakmai közösség jött létre és lépett be a városi ifjúsági munkaszínterébe.

Összegzésként megállapítható, hogy Békéscsabán az iskolai közösségi élet és az érdekképviseleti struktúrák működnek, intézményenként eltérő intenzitással. A diákönkormányzatok meghatározott szereppel és feladatkörrel rendelkeznek, munkájukat szakmai és szervezeti támogatás, valamint városi szintű együttműködési hálózat segíti. A felnőtt szakmai oldalról szintén kialakult egy együttműködő közeg, amely megfelelő keretet biztosított egy új elem, a közösségi költségvetés-tervezés pilot jellegű bevezetéséhez. A program célja annak vizsgálata volt, hogy ez a részvételi folyamat alkalmazható-e az iskolai demokrácia fejlesztésének további módszereként.

Mindkét partnerintézményben a diákönkormányzat vállalta a folyamat megszervezését és lebonyolítását, a munkát egy-egy Dök-segítő pedagógus is támogatta mentori szerepben. A pilot program tervezésekor tudatos szempont volt, hogy eltérő életkorú tanulók és különböző iskolatípusok vegyenek részt a megvalósításban, ezáltal összehasonlítható tapasztalatok gyűljenek. Az általános iskolai korosztály bevonása külön hangsúlyt kapott, mivel a városi ifjúsági munkába történő újbóli megszólításuk jelenleg kiemelt cél; a közösségi költségvetés-tervezés ebben az értelemben bevonási eszközként is funkcionált.

A program hosszabb távú hatását jelzi, hogy a Békéscsabai Diákönkormányzat jelenlegi tagságában két olyan középiskolai diák is aktívan részt vesz, akik a pilot megvalósításának időszakában még a Jankay iskolában tanultak, és ott résztvevői voltak a közösségi költségvetés-tervezési folyamatnak.

2. A közösségi költségvetés fogalma és alapelvei

A közösségi költségvetés olyan részvételi döntéshozatali eszköz, amely lehetőséget biztosít egy közösség tagjai számára, hogy **valós döntési joggal** rendelkezzenek egy meghatározott pénzügyi keret felhasználásáról. A módszer Brazíliából indult az 1980-as évek végén, és mára világszerte elterjedt önkormányzati, intézményi és civil környezetben egyaránt.

Alapelvei közé tartozik:

- az **átláthatóság**,
- az **egyenlő hozzáférés**,
- az **aktív részvétel**,
- a **közös felelősségvállalás**,
- valamint a **demokratikus döntéshozatal**.

A közösségi költségvetés nem csupán pénzügyi tervezési gyakorlat, hanem tanulási folyamat is, amely során a résztvevők megtapasztalják a közösségi érdekek ütköztetését, a kompromisszumkészséget és a közös célok mentén történő együttműködést.

3. A közösségi költségvetés iskolai gyakorlata

Az iskolai közösségi költségvetés a módszer pedagógiai adaptációja, amely kifejezetten gyermekek és fiatalok számára teszi átélhetővé a demokratikus döntéshozatalt. Ebben a közegben a diákok:

- ötleteket gyűjtenek az iskola közösségi életének fejlesztésére,
- megismerkednek a költségvetési keretekkel és korlátokkal,
- közösen priorizálnak,
- majd szavazással döntenek a megvalósítandó projektekről.

Az iskolai közösségi költségvetés különösen alkalmas arra, hogy a tanulók **valós tét mellett** gyakorolják az állampolgári kompetenciákat. A diákok nem „szimulált” helyzetben vesznek részt, hanem olyan döntéseket hoznak, amelyek kézzelfogható változást eredményeznek saját iskolai környezetükben.

A módszerrel 2024-ben ismerkedtünk meg a debreceni Alternatív Közösségek Egyesülete révén, akiknek sokat köszönhetünk abban, hogy részvételi tervezés módszere, gyakorlata a békéscsabai ifjúsági munka részévé válik (nem vált, hiszen ez egy hosszú folyamat, aminek még csak az elején járunk).

4. A módszer jelentősége az ifjúsági munkában

Az ifjúsági munka egyik alapvető célja az aktív, felelős és önálló fiatal állampolgárok nevelése.

A közösségi költségvetés ehhez kiváló eszköz, mivel:

- erősíti az **önérvényesítést és a részvételi készségeket,**
- fejleszti a **kritikus gondolkodást,**
- támogatja a **közösségi identitás kialakulását,**
- csökkenti a fiatalok közélettől való elidegenedését.

Az AKTIVÁTOR program keretében alkalmazott módszertan összhangban áll az ifjúsági munka alapelveivel: önkéntesség, partnerség, empowerment (felhatalmazás, képessé tétel) és tanulás a tapasztalaton keresztül.

5. Az AKTIVÁTOR program bemutatása

Az AKTIVÁTOR program a Táliber Közösségfejlesztő Alapítvány szakmai koordinációjával valósult meg civil szervezetek bevonásával 2025-ben Békéscsabán, két helyi iskolában, a Tankerületi Központhoz tartozó Jankay Tibor Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában és a Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnázium, Technikum, Szakgimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium. Eltérő iskolatípusokban, eltérő korosztályok bevonásával szereztünk tapasztalatot 6 éves kortól 20 éves korig a diákok bevonásával, aktivizálásával kapcsolatban. A program célja az volt, hogy a diákok aktív szereplőivé váljanak saját iskolai közösségük fejlesztésének, és megtapasztalják, hogy véleményüknek és döntéseiknek valódi súlya van.

A program főbb elemei:

- felkészítő foglalkozások diákok és pedagógusok számára,
- közösségi tervezési alkalmak,
- demokratikus döntéshozatali folyamat megszervezése,
- a kiválasztott projektek megvalósításának támogatása.

6. A megvalósítás folyamata a Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnázium, Technikum, Szakgimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégiumban

A BEG Diákönkormányzat Covid utáni újra alakulása után számtalan ötletet valósított meg az iskolában. Egyik részről igyekezett visszatérni a klasszikus diákönkormányzati feladatokhoz, de megtartva a programok, események szervezésének hagyományos formáit, ugyanakkor igény fogalmazódott meg új ötletek megvalósítására is: új közösségi terek kialakítása (Chill Pontok, Klubszoba) és használati rendszerének megalkotása, Egészségügyi csomag a Klubszobában. A Dökösök igyekeznek meghallani a diákság igényeit és az intézményvezetővel való egyeztetések után a lehetőségekhez mérten formálni és megalkotni. Fontos számunkra, hogy a diáktársaik érezzék és tudják, bármikor és bátran fordulhatnak hozzájuk a gyűléseken és kevésbé forális keretek között is.

A közösségi költségvetésben való részvétel egy hatalmas lehetőséget biztosított arra, hogy még hangosabban megjelenhessen a diákság hangja, az anyagilag költségesebb eszközök beszerzésére is lehetőség nyíljon. Az iskola Diákönkormányzatot segítő pedagógusa már korábban is kereste a diákönkormányzati munka civil kereteinek megteremtésére a lehetőséget, így tervben volt a DÖK számára létrehozandó civil háttér, ami végül egyesületi formában valósult meg, megalakult a Békéscsabai Evangélikus Gimnázium Diákszervezet (BEG Diákszervezet) egyesület. Alapítói olyan pedagógusok, akik egykor az iskola tanulói voltak, ma pedig az iskola pedagógusai vagy szorosan kötődnek a mai napig az iskolához, céljuk a mindenkori diákság számára a lehetőségek bővítése és segítése.

A közösségi költségvetés nagy várakozással indult az iskolában, elindultak az ötletelések, számtalan gondolatot vetett fel a téma, kíváncsiak voltunk arra, vajon milyen javaslatok érkeznek, a pedagógusok és diákok is egyaránt érdeklődve nézték a folyamatot. Volt, aki azt kérdezte, vajon mi nincs még? El fogják-e aprózni? Meg tudják-e fogalmazni a javaslatot? Látják-e azt, ami van, vagy most derül ki majd számukra, az ötletek már mind megvalósultak az évek alatt? Ezek a kérdések is rámutattak arra, mennyire fontos lenne mindenhol egy ilyen program vagy az, hogy a Diákönkormányzatoknak valós hangja legyen.

Művészeti iskolaként minden iskolai programunkhoz grafikai anyagokat is készítenek a diákok, fontos számukra és a felnőttek számára is a megjelenítés, láthatóság. Facebook, Instagram oldalakat is működtet a Diákönkormányzat, melyek célja egyrészt az, hogy a munkájukról napi szinten tájékoztassák diáktársaikat, másrészt a nyilvánosság révén a békéscsabai ifjúsági közélet is tájékozódik az iskolai diákszervezet tevékenységéről, harmadrészt az iskola hírnevét

is erősíti, ha a békéscsabai lakosok látják az iskolai közösségi életet, a diákok aktivitását, részvételét.

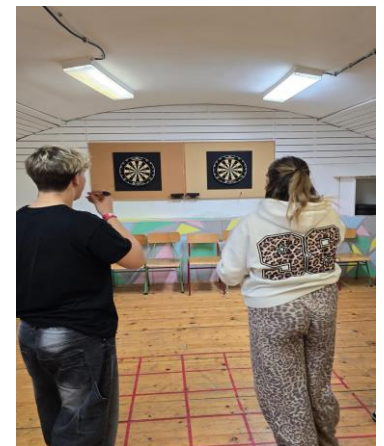
A Diákönkormányzat online űrlapon keresztül valósította meg az első ötletgyűjtést. A közösségi költségvetés tervezés megvalósítását nehezítette, hogy a tanév vége felé jártunk, végzőseink elballagtak, előrehozott érettségik, kirándulások miatt, egyre több diák hiányzott az iskolából.

De szerencsére érkeztek az ötletek, jó gondolatok, felvetések. Az utolsó tanítási napokban szervezett, hagyományos diáknapi keretében valósult meg a szavazás és az utolsó tanítási napon az eredményt is kihirdették. A folyamat elején azt gondoltuk, eddig eljutni lesz nehéz, de a megvalósítási szakasz is hasonló kihívásokkal járt, ugyanis a diákok által megszavazott dolgok kiválasztása, pontosítása, az eszközbeszerzés is egy hosszabb folyamat volt, hiszen felelősségünk is volt a hasznos és hosszútávon is eredményes felhasználásban. Rendszeresen előfordul a diákokkal, hogy egy-egy program megvalósítása közben, a hétköznapokban, a konkrét helyzetekben derül ki számukra, hogy mire is lett volna szükségük, mit is kellett volna korábban beszerezni, venni. Ezekre az igényekre folyamatosan figyeltünk, gyűjtöttük az ötleteket és a közösségi költségvetés kerete lehetőséget adott arra, hogy a Dök vezetőséggel egyeztetve ezek közül szerezzünk be eszközöket. A fiúk nagyon örültek a különböző

szerszámoknak, ez lényegesen megkönnyíti a közösségi élethez szükséges kellékek elkészítését, a barkácsolást, hiszen így már elég csak a saját raktárunkban szétnézni és nem kell a szülőket, szélesebb ismeretségi kört mozgósítani egy-egy eszközért.

KÖZÖSSÉGI KÖLTSÉGVETÉS SZAVAZÓ KÁRTYA

- 1) Iskolában található raklapokból kerti/udvari kiülököt készíteni, ehhez festékek, párnák, csavar stb. vásárlása
- 2) Retró játékok, eszközök: darts, konzol stb.
- 3) Mozi eszközök: vászon, projektor, popcornkészítő
- 4) Eszközpark bővítése programokhoz/Garához Vattacukorkészítő (mini), inox főzőlap és edények, hotdog készítő, kontakgrill, gofrisütő
- 5) Udvari játékok bővítése (tollas, labdák stb.)

7. Eredmények és hatások

Alapvetően az oktatási rendszer és a tananyag mennyisége minimálisan teszi lehetővé a diákok számára, hogy önállóan döntsenek, pláne, hogy nagyobb anyagi kerettel is rendelkezzenek a megvalósításra. Szerencsésnek mondhatjuk magunkat, hogy iskolánk diákságát támogatja az iskola abban, hogy megfogalmazhassák észrevételeiket és igazgató úr a lehetőségekhez mérten biztosítja számukra (lásd Klubszoba), így a közösségi költségvetés is könnyen megvalósítható volt. Sőt a diákokkal való beszélgetések során igazgató úr is javasolt nekik eszközöket, melyek nagyon tetszettek a diákoknak és bele is írták az ötletek közé. A közösségi költségvetésnek köszönhetően olyan dolgokat tudtak beszerezni, megvalósítani, amelyekre valóban szükségük volt, azóta is folyamatos használatban vannak programokon vagy szünetekben. Legyen szó a kerti padról, a darts játékról, gofrisütőről, csiszológépről, fűrészről és a sok-sok eszközzel. Jó érzés számukra, hogy nem a szülőkötől, nagyszülőkötől kell elkérni és engedélyt kapni, hogy egy-egy alkalomra behozhassák az iskolába, hanem saját eszközparkkal rendelkeznek és bátran találhatnak ki hozzá programot vagy Diáknapok alkalmával valósíthatnak meg építményeket. Nem mellesleg, lehet olyan eszközöket is megtanulnak használni, amire otthon nem kerülne sor.

Forrástól függően, illetve alternatív lehetőségekben szeretnénk ezt a gyakorlatot folytatni, hogy évről évre a bejövő új évfolyamok is elsajátíthassák a közösségi költségvetés gyakorlatát.

A program egyik legfontosabb eredménye a diákok **megerősödött részvételi attitűdje** volt. A résztvevők visszajelzései alapján nőtt a felelősségérzetük az iskola közösségi ügyei iránt, valamint javult az együttműködés diákok és pedagógusok között.

Konkrét eredmények:

- megvalósult diákok által kezdeményezett fejlesztések,
- erősödő iskolai közösségi kohézió,
- fejlődő demokratikus kompetenciák,
- pozitív intézményi hozzáállás a részvételi módszerek iránt.

Az iskolák vezetése részéről is megfogalmazódott az igény a módszer hosszabb távú beépítésére az intézményi gyakorlatba.

8. Jövőbeni lehetőségek és fenntarthatóság

Az AKTIVÁTOR program békéscsabai tapasztalatai is jól mutatják, hogy az iskolai közösségi költségvetés kiválóan adaptálható módszer. Fenntarthatósága azonban jelentősen függ attól a szűkebb és tágabb környezettől, amelyben az iskola működik, a módszer iránt elkötelezett civilek, tanárok, szülők (iskolapolgárok) aktivitásától, leterheltségétől, a források megszerzésének nehézségeitől.

Minden eredménye, pozitív és hosszú távú hatása ellenére

- a program kiterjesztése további iskolákra,
- az éves intézményi tervezési folyamatokba való beépítésre ösztönzés, felkészítés,
- esetlegesen a pedagógus-továbbképzések keretében történő terjesztése,
- városi szintű ifjúsági részvételi programokhoz való kapcsolása

olyan erőforrásokat kíván, amikkel jelenleg sem alapítványunk, sem a folyamatban résztvevő civil partnereink, sem az oktatási intézmények nem rendelkeznek.

Ilyen módon bármilyen formában kerül sor a folytatásra, az elszigetelt kezdeményezés marad csak.

Mivel a módszer hosszú távon hozzájárulhat ahhoz, hogy a fiatalok aktív, tudatos és együttműködő tagjaivá váljanak helyi közösségeiknek, részvételünkkel támogatjuk a debreceni Alternatív Közösségek Egyesületének a módszer elterjesztése érdekében tett lépéseit, kezdeményezéseit.